

अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र अभ्यासक्रमांची
समकक्षता निश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-११११/(१००/२३)/तांशि-२,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक:- १३ मार्च, २०२४.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.-संकीर्ण-२०१३/(४५/१३)/भाग-१/तांशि-२, दि.१८ ऑक्टोबर, २०१६.
- २) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.-संकीर्ण-२०१३/(४५/१३)/भाग-१/तांशि-२, दि.२२ मार्च, २०१७.
- ३) अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेची अधिसूचना क्र.- F No.२७/RIFD/Pay/०१/२०१७-१८, दि.२८ एप्रिल, २०१७
- ४) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे क्रमांक- संकीर्ण-११११/(१०४/२०)/तांशि-२, दि.१८ जुलै, २०१९
- ५) अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेची अधिसूचना क्र.-F. No.२७/RIFD/Pay/०१/२०१७-१८, दि.२० मार्च, २०१७
- ६) सदस्य सचिव, अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषद(AICTE), नवी दिल्ली यांचे सर्व राज्य शासनांस पाठविलेले क्र.-F No.२७ /AICTE/P&AP/Nomenclature/०३/२०२०-२१, दि.२३ ऑक्टोबर, २०२० चे पत्र
- ७) अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेचे(AICTE) परिपत्रक क्र.- F No- AICTE/ P&AP/ Misc/२०२०, दि.१० नोव्हेंबर, २०२०
- ८) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे क्र.- संकीर्ण-११११/(१०४/२०)/तांशि-२, दि. १८ जानेवारी, २०२१ चे पत्र
- ९) अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेची (AICTE)पुरक अधिसूचना क्र.-F No-AICTE/ P&AP/Engg. Discipline/२०२१, दि. ६ ऑक्टोबर, २०२१
- १०) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक- आरजीडी १५११/प्र.क्र.८९/२०११/१३, दि.२३ ऑगस्ट, २०११

प्रस्तावना :-

शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या संदर्भाधीन क्रमांक-१ व २ येथील अनुक्रमे दिनांक १८ ऑक्टोबर, २०१६ व दिनांक २२ मार्च, २०१७ च्या आदेशान्वये अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र, तंत्रनिकेतन व औषधनिर्माणशास्त्र अभ्यासक्रमांच्या विविध शाखांतर्गत व अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमांशी निगडीत इतर अभ्यासक्रमांची पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता राज्यांतर्गत कार्यरत व्यावसायिक अभ्यासक्रमांतील पदवी व पदविका स्तरावरील संस्थामधील नियुक्त्यांकरीता निर्धारित करण्यात आलेली आहे. मात्र तदनंतर यासंदर्भात अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने (AICTE) संदर्भ क्र.(३) येथे नमूद केलेल्या दिनांक २८ एप्रिल, २०१७ च्या अधिसूचनेन्वये अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमांशी संबधित विविध विषयांची समकक्षता दर्शविणारी अधिसूचना प्रसिध्द केली आहे.

२. यासंदर्भात विद्यापीठ अनुदान आयोग मान्यताप्राप्त विद्यापीठे, अभिमत विद्यापीठे, स्वायत्त संस्था इत्यादींच्या विविध पदविका, पदवी व पदव्युत्तर पदव्यांना त्यांच्या विविध शिखर संस्था, केंद्र शासनाच्या मानव संसाधन विकास (शिक्षण विभाग) मंत्रालयाकडून, केंद्र शासनाच्या सेवेतील नियुक्तीसाठी वेळोवेळी प्रदान केलेली व भविष्यात प्रदान केली जाणारी समकक्षता राज्य शासनाच्या सेवेतील नियुक्तीसाठी ग्राह्य धरण्यास सामान्य प्रशासन विभागाच्या क्रमांक- आरजीडी १५११/प्र.क्र.८९/२०११/१३, दि. २३ ऑगस्ट, २०११ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार सर्व नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांनी कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचना सदर शासन निर्णयान्वये सामान्य प्रशासन विभागाने दिल्या आहेत.

३. सद्यस्थितीत शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभागांमध्ये पदभरतीची कार्यवाही सुरु असून, पदभरतीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत प्रसिध्द होणाऱ्या जाहिरातींमधील पदांच्या शैक्षणिक अर्हता उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या दिनांक १८ ऑक्टोबर, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आलेल्या विविध अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र अभ्यासक्रमांशी समकक्ष आहे किंवा कसे याबाबत अभिप्राय देण्याच्या अनुषंगाने अनेक प्रकरणे विविध मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांकडून उच्च व तंत्र शिक्षण विभागास प्राप्त होत असतात. त्यामुळे सद्यःस्थितीत उपरोक्त नमूद अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेच्या (AICTE) दिनांक २८ एप्रिल, २०१७ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार विहित करण्यात आलेली विविध अभ्यासक्रमांची समकक्षता व याअनुषंगाने AICTE च्या दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०२०, दिनांक १० नोव्हेंबर, २०२० तसेच दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०२१ रोजीच्या पत्र / परिपत्रकान्वये केलेले स्पष्टीकरण लक्षात घेता, उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या संदर्भाधीन क्रमांक-(१) व (२) येथील अनुक्रमे दिनांक १८ ऑक्टोबर, २०१६ व दिनांक २२ मार्च, २०१७ च्या आदेशान्वये निर्धारित करण्यात आलेल्या अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र अभ्यासक्रमांच्या समकक्षता कालबाहय ठरत आहेत. त्यामुळे शासनाचा संदर्भाधीन क्रमांक-(१) व (२) येथील अनुक्रमे दिनांक १८ ऑक्टोबर, २०१६ व दिनांक २२ मार्च, २०१७ रोजीचा शासन निर्णय रद्द करून समकक्षतेबाबत नव्याने मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

१. शासनाचा संदर्भ क्र.(१) येथील शासन निर्णय दि.१८ ऑक्टोबर, २०१६ मधील अ.क्र.३६ येथील हॉटेल मॅनेजमेंट अँड केटरिंग टेक्नॉलॉजी या शाखेशी संबंधित नमूद समकक्षता (पदवी व पदव्युत्तर पदवी) वगळता उर्वरित सर्व अभ्यासक्रमांच्या समकक्षतेसंदर्भातील आदेश तसेच संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.२२ मार्च, २०१७ रोजीचा शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत आहे. यास्तव हॉटेल मॅनेजमेंट अँड केटरिंग टेक्नॉलॉजी या अभ्यासक्रमांशी निगडीत इतर अभ्यासक्रमांची पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता खालीलप्रमाणे ग्राह्य धरण्यात यावी.

अ. क्र.	अभियांत्रिकी शाखा	अभियांत्रिकी शाखांची समकक्षता Equivalent Disciplines (Engineering or Technology as the case may be)	
		पदवी (Bachelor's Degree)	पदव्युत्तर पदवी (Master's Degree)
३६	Hotel Management & Catering Technology	Hotel Management and Catering Technology	Hotel Management and Catering Technology
		Hospitality Management	Hospitality Management
			Tourism Management
			Hospitality Management
			P.G. Diploma (२yrs. Duration) in above field

२. अभियांत्रिकी व तंत्रशास्त्र, तंत्रनिकेतन अभ्यासक्रमांच्या विविध शाखांतर्गत अभियांत्रिकी अभ्यासक्रमांशी निगडीत इतर अभ्यासक्रमांची पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता, राज्यांतर्गत कार्यरत व्यावसायिक अभ्यासक्रमांतील पदवी व पदविका स्तरावरील संस्थातील नियुक्त्यांकरीता निर्धारित करताना यापुढे अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेच्या (AICTE) दिनांक २८ एप्रिल, २०१७ रोजीच्या अधिसूचनेनुसार तसेच अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेच्या दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०२०, दिनांक १० नोव्हेंबर, २०२०, दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०२१ तसेच वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणारे पत्र / परिपत्रकानुसार दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना / निर्देश विचारात घेऊन, तसेच

AICTE मार्फत दरवर्षी प्रसिध्द करण्यात येत असलेल्या Approval Process Handbook नुसार अभ्यासक्रमांची समकक्षता ग्राह्य धरण्यात यावी.

३. तसेच औषधनिर्माणशास्त्र अभ्यासक्रमांशी निगडीत इतर अभ्यासक्रमांची पदवी व पदव्युत्तर पदवी स्तरावरील समकक्षता राज्यांतर्गत कार्यरत व्यावसायिक अभ्यासक्रमांतील पदवी व पदविका स्तरावरील संस्थातील नियुक्त्यांकरीता निर्धारित करताना यापुढे फार्मसी कॉन्सिल ऑफ इंडियाच्या संकेतस्थळावर वेळोवेळी प्रसिध्द करण्यात आलेले/ येणारे निर्णय/ मार्गदर्शक सूचना / निर्देश विचारात घेऊन अभ्यासक्रमांची समकक्षता ग्राह्य धरण्यात यावी.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३१३१५४८५३४८०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सतीश तिडके)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

- १) मा. मंत्री (उच्च व तंत्रशिक्षण), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
- २) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ३) संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ, मुंबई.
- ४) संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ५) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
- ६) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क मंत्रालय, मुंबई
- ७) सर्व अकृषी विद्यापीठांचे कुलगुरु.
- ८) सर्व अकृषी विद्यापीठांचे कुलसचिव.
- ९) कुलगुरु, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे, जि. रायगड
- १०) कुलगुरु, COEP तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, पुणे.
- ११) कुलगुरु, रसायन तंत्रज्ञान संस्था, माटुंगा, मुंबई
- १२) संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, मुंबई
- १३) सर्व विभागीय सहसंचालक, तंत्रशिक्षण (संचालकांमार्फत)
- १४) संचालक, सर्व स्वायत्त शासकीय व अनुदानित अभियांत्रिकी संस्था/ औषधनिर्माण संस्था (संचालकांमार्फत)
- १५) प्राचार्य, सर्व शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालये / तंत्रनिकेतने (संचालकांमार्फत)
- १६) प्राचार्य, सर्व शासन अनुदानित अभियांत्रिकी महाविद्यालये/ तंत्रनिकेतने/औषधनिर्माण संस्था (संचालकांमार्फत)
- १७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
- १८) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
- १९) महालेखापाल (लेखा परिक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई
- २०) महालेखापाल (लेखा परिक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
- २१) अवर सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई
- २२) कार्यासन अधिकारी, तांशि-१ / ७, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई.
- २३) निवड नस्ती. तांशि-२